

MAAOMAVALITSUS

EESTI MAAOMAVALITSUSTE LIIDU HÄALEKANDJA

25. DETSEMBRIL 1928. A.

Nr. 20

KUUES AASTAKÄIK

Väljaandja: Eesti Maaomavalitsuste Liit.

Toimetaja: H. Avikson.

Tellimise hind:

Rastas	Kr. 15.—
Poolas aastas	2.50
Üksik number	—25
1923 aastak.	—50
1924 "	3.—
1925, 1926 ja 1927a.ä	5.—

Toimetus ja talitus:

Tallinnas, Suur Roosikrantsi
uul. Nr. 12.
Telefon Nr. 4—72.
Jooksev arve: Eesti Panga Tal-
linna osakond Nr. 609.

Kuulutuste hind:

1 lhk. Kr. 30.—, 1/2 lhk. Kr. 15.—,
1/4 lhk. Kr. 8.—, 1/8 lhk. Kr. 4.—
Omavalitsustele 30% hinna-
alandust.
Dokumentide kaotamise kuu-
lutused 50 senti dokumendi pealt

Ilmub 20 korda aastas, iga kuu 10. ja 25. päeval, mai, juuni, juuli ja augusti kuudel ainult 10. päeval.

SISU:

Läbi kibeda aasta	Lhk. 315
Määrus, mis vajab revideerimist — J. Koka- mägi	" 316
Vallaomavalitsuste ameerikaviisilise raa- matupidamise revideerimise kava — H. Avikson (järg)	" 317
E. M. Liidu ja omavalitsuste tegevusest	" 319
Kuulutused	„314,321,322

Tänase numbri teise poolena on kaasas „Maaomavalitsuse“ 1928 aasta sisu aastakäigu etteotsa paigutamiseks.

TOIMETUS.

Perekonnaseisuameti kantseleimargid

25 ja 50 sendilised

ilmuvad lähemal päivil trükist.

Markide hind 0,5 senti tükk.

Margid saadetakse 20 määrgilistes poognates valla- ja alevivalitsustele maaomavalitsuste kaudu kätte.

Tellimised adresseerida E. Maaomaval. Liidule Tallinnas.

Mispärast?

Ah mispärast me selle protsessi nii rumalasti kaotasime ja kohtukulud maksime?

Sellepärast,

et mõtlesime end küll targad olema ja tahtsime „Sundnormide kogu maaomavalitsuste kohta“ tellimise raha kokkuhoida, kuid ei märganudki, et paragrahv, mille peale toetasime, juba muudetud on, nagu nüüd, tagant järele, „Sundnormide kogust“ selgus.

OMAVALITSUSTEGELASE KALENDER 1929.

SISU:

1. Saatesõna
2. Sisukord
3. 1929 a. tabelkalender
4. 1930 a. tabelkalender
5. Igavene kalender (1801—1980)
6. 1929 a. kalendaarium tähtaegadega
7. Ametiasutuste pühad
8. Päikese tõus ja loojaminek
9. Ajaloolised tähtpäevad
10. Märkuste lehed igasugu koosolekute jaoks
11. Märkuste lehed aadresside jaoks
12. " " vekslite tähtaeg. j.
13. " " muuks otstarbeks
14. Igapäevased märkuslehed 1929 a.
15. Märkuste lehed 1930 a.
16. Kassa arve lehed
17. Maaomavalitsused, nende asutused ja eriametnikud
18. Linnavalitsused, nende asutused ja eriametnikud
19. Vallavalitsused ja nende aadressid
20. Alevivalitsused " " "
21. Postitaksid
22. Meetrimõõdud
23. Meetrimõõtude võrdlus Vene ja Inglismõõtudega
24. Tempelmaksu tariife
25. Välismaa rahad võrreides meie rahadega
26. Protsendiraha väljaarvamise tabel
27. Kapitali kasvamise tabel
28. Maksud
29. Kohtute korraldusest
30. Kütüdisaamise kord
31. Postijaamade sõidutaksid ja määrused
32. Elanikkude registreerimine
33. Ühingute asutam. ja registreerim. korrast
34. Perekonnaseisu registreerimise korraldused
35. Kodaniku kohustused tuleõnnetuse puhul
36. Lihtvekslitest
37. Tshekkide väljaandmine
38. Rfiigilipp
39. Tarvilik kirjandus
40. Blokk jne.

Kalender ilmub presspaan, kalin-gor ja kunstnaha köites. Kalendri lõpulik hind setgub siis, kui kalendri paksus kindlasti teada. Esialgse kalkultatsiooni järele on ligikaudne hind 1.20, 1.40 ja 1.50 senti Maaomaval. Liidult tellides. Kauplustest ostes märksa kallim.

Et tarvilisel hulgal vastavas köites kalendrit saada oleks, palub E. M. L. kõiki kalendri tellijaid, kes veel ülesannud ei ole, missuguses köites kalendrit soovitakse saada, seda pea teha, et kalendri köitmisel ja tellijatele väljasaatmisel viivitust ei tuleks.

Kalender ilmub jaanuari algul ja saadetakse ettetellijatele koju kätte.

Kalendri tellimised adresseerida: Tallinn, S. Roosikrantsi № 12, E. Maaomaval. Liit.

Läbi kibeda aasta.

Lõppevat aastat ei saa keski heaks aastaks nimetada. Kibe oli ta põllumehele, kibe kõigile, kes põllumehega seotud. Tema seotud on kõik. Ka omavalitsused. Põllumehe raske majandusline seisukord teeb maksude kaudu raskeks ka omavalitsuste kassa seisukorra. Peale selle kibeduse on tulnud omavalitsustel, eriti ideelistel omavalitsustegelastel, üleelada palju kibedusi, mille sünnitajateks on olnud eluvõõrad keskasutuste korraldused ja ükskõiksus omavalitsuste vastu. Võideldes oma ühise keskkorralduse ja oma hääle kandja kaudu kõigi nende kibeduse sünnitajate vastu, on maaomavalitsused suutnud siiski sundida korraldustegijaid neid, kui kõlbmatuid, tagasi võtma, ja unustatud omavalit. sissetulekuid riigi lisa eelarvesse võtma.

Nende kibeduste kõrval on lõppeval aastal erakorraliseks kibeduseks aga see, et meil on veel rida tegelasi, kes sugugi ei näi nägevat, kus kibeduse allikad peituvad ja püüavad omaval. ühist jõudu killustada, et kergem oleks lahusminevatele omavalitsustele oma eluvõõraid korraldusi teha. Unustanud on lahkpuüete kandjad selle sõna: lahuta ja valitse! Küll valitseda osatakse, kui valitsetavad ise lahutamise raske protsessi läbi viivad! Sõgeduse vastu pudenti aga võtta ei saa. Kunagi ei saa olla kindlustatud ootamatuste ja veel sõgedamate asjade ja nende sünnitajate isikute eest. Suurem kurbloosus kui lahutuskihutajate leidumine, seisab selles, et isegi tegelasi leidunud on, kes sellest üksikute isikute üleaisa löömisest kinni on haaranud, seda ülelöömist õhutama on hakanud lootuses oma rühmale valimistel hääli võita teatud negatiivse loosungi ülesseadmisega. Lõhkumise tööle — rühma huvides, see on juba enam kui kibe. See on juba sarnane tegu, et õiguse peab andma ühele lihtsale maamehele, kes ütles: Kõige selle juures ei ole midagi iseäralikku, kui mõni riigi-

truu rühm oma loosungiks võtab iseseisvuse kaotamise — hääle võitmiseks.

Nii on kibedus kibedust tagaajanud, üks suurem kui teine.

On olnud küll ka magusaid silmapilke, kuid need on uppunud kibeduste merde. Tuleks vast meeldetuletada end riigiva. J. Tõnissoni kavatsust riigi ja omavalitsuse ülesannete korraldamiseks, mis täiesti eluline ja demokraatiline oli, kuid selle teostamise juurde ei saadud asuda. Kui korda läks mõnd eluvõõrast korraldust ja tühja tööd tagasi tõrjuda, omaval. nende põhiseaduslikku õigust jalule seada, siis olid need kibedusest vabad silmapilgud seniks, kui tuli uus korraldus oma kibedusega.

Lõpetades kibeduse aastat, kõike ta häid ja halbu sündmusi meeldetuletades, ei hinda me üksi lahkujat aastat, vaid ka neid, kes aastajooksul võidelnud ja võitnud. Kui ühine omavalitsuste hääle kesk kibedat aastat on suutnud kibeduste põhjusi tagasi tõrjuda, siis tohib seda parematelt aastatest seda rohkem loota. Ja nii kaua, kui meil veel lootust püsib, nii kaua ei ole veel kõik kadunud. Lootust parema peale kinnitab ka praeguse Riigivanema A. Rei vastus Maaomavalitsuste ja Linnade liitude ühisele delegatsioonile 14. detsembril, milles väljendati, et V. V. suhtub omavalitsustele põhiseaduse põhimõtetele, mida kinnitavad uute seaduste jaoks V. V. poolt vastu võetud põhimõtted, kuna Rahaministri lubadused ennekuulmata vastutulelikud olid.

Jõudes võideldes läbi kibeda 1928 aasta ja rajades lootust meie keskvalitsuse heatahtlisele seisukohale omavalitsuste suhtes, astume ühel meelel paremas lootuses parema ja kibedusteta aasta peale üle uueaasta läve, mil puhul toimetis soovib oma lugejatele ja kaastöölistele

head uut aastat.

Esimene asi:

„Maaomavalitsus“ 1929. aasta peale

ära tellida!

Määrus, mis vajab revideerimist.

Omavalitsused on sunnitud riigile asjata trahvi maksuma.

J. KOKAMÄGI,
Torma vallasekretär.

„R. T.“ nr. 11/12 — 1925 a. avaldatud Rahaministri määrus tulumaksuseaduse § 91 käsitamise kohta 5 lõige näeb ette, et valla- ja aleviomavalitsused on kohustatud vastuvõetud tulumaksud ja viivitusrahad, kui nende kogusumma tõuseb üle 1000 krooni, kohe järgmisel päeval Eesti Panga osakonda saatma. Kui nad seda aga ei tee, siis peavad nad mitte õigel ajal edasiantud summade pealt maksuma trahvi 1 prots. kuus.

See iseendast on ju väga loomulik ja arusaadav, et riik peab omad maksusummad võimalikult rutem kätte saama ja nende summade asjata vallakassas hoidmine oleks mõttetu; seda on ka vist määruse väljatöötajad arvesse võtnud. Nende ridade ülesanne on tähelepanu juhtida mõningatele asjaoludele, mis määruse praktilisest teostamisest tingitud.

On ju üldiselt teada, et üksikult valdade järele võttes üldine valla peale langev tulumaksu summa ei moodusta iseendast kuigi suurt summat (T. vallas ei ole tulumaksu kogusumma tõusnud üle 5.500 kr.) ja paljudes valdades kuu jooksul sissetulnud tulumaksud ja viivitusrahad ületavad harva määruse 5 lõikes tähendatud summa. Sarnastel juhusel ei ole kokkupuutumist ka määrusega ja selle järelvalvet teostavate ametnikkudega.

Kui aga oletada, et näituseks oktoobrikuu viimasel vallavalitsuse päeval makstakse vallakassasse tulumaksu ja viivitusraha 800 krooni ja varemalt oli seal 300 kr. — oleks üldine tulumaksu ja viivitusraha kogusumma 1100 krooni. See summa tuleb määruse järele kohe ülesanda järgmisel päeval E. P. osakonda. Vallavalitsuse päeva lõpul aga ei tehtud kindlaks (on ka täiesti võimata kindlaks teha) palju üldse igal eriarvel raha peab olema ja palju nimelt tulumaksu ühes viivitusrahaga kuni vallavalitsuse päeva lõpuni on sissetulnud. Vallavanem ühes abiga panevad raha kassasse ja lahkuvad vallamajast. Järgmisel päeval leiab vallasekretär arveid kontrollides, et tulumaksu ühes viivitusrahaga on sissetulnud üle 1000 krooni ja see tuleks ära saata E. P. osakonnale. Vallavanem ühes abiliselega elavad vallamajast mitu kilom. eemal ja kumbgi üksikult raha kas-

sast võtta ei saa, sest võtmed on lahus, mõlemad kohale kutsuda on täiesti võimata ja raha jääb järgmisel päeval lihtsalt edasi andmata. Nüüd on aga määruse 5 lõikest mööda mindud ja trahvi maksmine garanteeritud. Pealegi ei ole igas vallas postkontori, on vaid agentuurid ja need üle 250 krooni raha vastu ei võta. Postkontor asub aga kaugel ja erapankade kaudu raha saatmine on keelatud. Jääks üle ainult vallavanem ehk tema abi linna komandeerida, kes maksud E. P. osakonnale edasi annaks.

A. Loorits'a poolt väljatöötatud ja Siseministri poolt 19. jaanuaril 1928 a. otsusega maksmapandud arvepidamise korra § 10 järele võetakse kassa sissetulekud ja väljaminekud kokku ning viiakse saldo välja hiljemalt järgmiseks talituspäevaks, kuna sama arvepidamise korra § 28 järele kantakse rahalised operatsioonid pearaamatusse vaid kord kuus, kus juures tulumaksu sissekannete aluseks on vastav tulumaksu nimestik-raamat, milline aga arvep. korra § 16 järele tuleb lõpetada iga kuu lõpul. Siis selgub ka sissetulnud maksu kogusumma.

Siseministri poolt maksmapandud arvepidamise kord ei näe ette tulumaksu ja selle viivitusraha jaoks eritabeli pidamist,¹⁾ küll sunnib seda tegema Rahaministri määrus 337-B, sest vastasel korral ei saa ülevaadet sissetulnud tulumaksude kohta ja kontrollimine osutub võimataks.

Sellest näeme, e arvepidamise kord ja määrus 337-B ei ole üksteisega kooskõlas. Mõlemad on vallaomavalitsustele juhtnõu-riks ja loomulikult tuleks nad kooskõlastada.

Nende ridade kirjutajal on teada juhus, kus septembrikuu viimasel talituspäeval (28. sept.), mis oli ka tulumaksu I poole õiendamise viimaseks tähtpäevaks, võeti vallakassasse vastu tulumaksu ja viivitusraha kaunis suur summa, mis kassas oleva summa tõusis üle 1000 krooni. Et töö rühkuse tõttu võimalik ei olnud samal päeval üldkokkuvõtet teha, tehti seda järgmisel päeval, kus selgus, et summa tõuseb üle lubatud määra. Järgmisel talituspäeval

¹⁾ Täht. H. Aviksoni poolt kokkuseatud viis näeb seda küll ette.

(2. okt.) saadeti raha E. P. osakonda edasi. Nüüd saabus aga Maksuinspektorilt kiri, milles paluti teatada, kas Rahaministri määrus 337-B kohaselt on makstud trahviraha tulumaksu hilise edasiandmise eest ja kui ei ole, siis seda otsekohe teha ja täitmisest teatada. Kuigi $\frac{3}{4}$ kuu jooksul saadud tulumaksust tuli sisse 28. sept. ja summa anti edasi 2. oktoobril, peab vallaomavalitsus tulumaksu hilise edasiandmise eest riigile viivitusraha maksuma arvates 1 prots. tulumaksu üldsummast. Vastuõetud summat ei ole kuritahtliselt tarvitatud, ta on vaid seisnud 4 päeva vallakassas ja vallavalitsus peab selle eest trahvi maksuma. Sarnane määruse seletamine on juba ebaloomulik. Riigi kassakorra järele peavad vallavalitsused ühes tulumaksu kuu aruannetega esitama vastavale Maksuinspektorile ka maksjate poolt täidetud teadaanded-maksu sissemaksimised. Nende lehtede järele on järelvalvel (Maksuinspektoril) võimalik kontrollida palju on igal päeval maksu sisse tulnud.

Nagu sellest järeldada, võib ka pealtnäha täiesti ilmsüütu määrus käsitamise korral õige palju lahkkelisi ja asjata tööd ning kirjavahetust tekitada ja halvemal juhul isegi kohtu protsessisid välja kutsuda.

Eelnimetatud määrus 337-B sarnasel kujul edasikesta ei tohiks ja tuleks tingimata revideerimisele võtta ja vastavalt arvepidamise korrale muuta ehk täiendada.

Määruse 5. lõikes tuleks kustutada sõnad „kohe järgmisel päeval“ ja selle asemele võtta „hiljemalt järgmisel talituspäeval“. Seega oleks määrus kooskõlasse viidud ka vallaomavalitsuste arvepidamise korraga.

Lõpuks tahaks peatuda veel sama määruse 9. lõike ja järgnevatel juures. Nimelt aruande kuule järgneva kuu 10 päevaks teatab E. P. Tallinna osakond üle riigi omavalitsuste osana sissetulnud tulumaksu ja viivitusraha summad Otsekoheste Maksude Peavalitsusele, kes hiljemalt 20. kuupäevaks omavalitsustele kuuluva tulumaksu ja viivitusraha linnade ja maade vahel ära jaotab, andes maavalitsuste korraldusse ka valdadele ja alevitele kuuluva osa. Maavalitsused jaotavad valdade ja alevite osa üksikute valdade ja alevite vahel hiljemalt 30. kuupäevaks. Sellest väljamineks peaksid vallad ja alevid näiteks septembrikuul sissetulnud tulumaksu hiljemalt novembrikuu algul kätte saama, mis aga siiani küll sündinud ei ole. Tartumaa vallad said juulikuul tulumaksu kätte alles oktoobrikuul.

Kas ka siin oleks võimalik paremat kontrolli teostada ja nõuda asutustelt, kellelt see ära oleneb, määruse täpselt täitmist või peavad selle täitjad olema vaid vallaomavalitsused?

Vallaomavalitsuste ameerikaviisilise raamatupidamise revideerimise kava.

H. AVIKSON.

Järg.

4. Üksikasjalisel revideerimisel leitud puudusi ja kuritarvitusi.

Protokoll Nr. 4.

Võimula valla revisjoni komisjoni koosolek 3. septembril 1928. a. vallamajas.

Koos olid: Komisjoni esimees J. Suurmann, liikmed N. Noor, K. Kalt ja sekretär V. Vaher.

Revideerimise juures viibisid vallavanem H. Soon ja sekretär M. Kiir.

Pt. 1.

Põhiraamatute juuni ja juuli

kuude sissekandeid dokumentidega ning abiraamatutega võrreldes leidis komisjon järgmised puudused ja korratud:

a) Eelarveliste tulude ja kulude raamat on juuni ja juuli kuude eest täiesti pidamata;

b) Shurnaal-pearaamatu juuni kuu kokkuvõtte on kontrollimata allakirjutatud: kõik arvete debetid annavad kokku Kr. 28644.70, kõik kredidid kokku Kr. 28638.50, kuna operatsiooni summa lahtri kokkuvõtte ka Kr. 28644.70 näitab. Debeti ja krediti kokkuvõtete vahe 6.20 on tingitud sellest, et 5. juuni oper. Nr. 13. on

operatsiooni summa, Kr. 6.20 kinnis- ja vallasvara kreditsse sissekandmata;

c) E. P. jooksva arve Nr. 1711 tseki-raamatust on tshekk Nr. 2814 Kr. 150. — peale väljaantud ilma kuupäeva äramärgimata vallavanema abi J. Susterile, kuid raha selle tsheki järele pole kassa sissetuleku raamatuse kantud, samuti ei leidu shr.-pearaamatust sissekannet, millest näha oleks, et tshekk Kr. 150. peale oleks J. Susterile mingi arve kattedeks antud. Et järgmine tshekk on 16. juunil väljakirjutatud, kõne all oleva eelmine aga 12. juunil, tuleb konstateerida, et eelnimetatud tsheki järele on Kr. 150.— kõrvaldatud 12—16 juuni vahel ja, nagu augusti kuu sissekannetest näha, senini ka vallale tasumata;

d) Volikogu poolt määratud maksudest tööstusmaksu sissenõudmise kontrollimisel selgus, et tähtjaks maks-mata on maksuraamatu järele J. Kuuskil 140 kr. ja A. S. Tõrvalal 220 kr. Maksu meeldetuletus on saadetud 28 juulil aga ainult esimesele. Miks teisele võlglasele senini meeldetuletus saatmata, ei tea vallametnikud seletada. Kui komisjoni esimees telefoni teel A. S. Tõrvala poole pööranud, teatab ta, et tööstus Tõrvala kontorist on temale järeloküsimise peale seletatud, et nende tööstusemaks Kr. 220 on ära tasutud vallavalitsusele 26 juunil s. a., mida tõendab kv. Nr. 416. Kv. Nr. 416 konts näitab aga, et selle järele on Karl Kurelt 3 krooni tulumaksu võlga vastu võetud. Tulumaksu nimekirjas ei ole selle 3 krooni maksmist mitte äramärgitud, küll aga 28 juunil K. Kurele maksu meeldetuletus saadetud. Kõigest sellest tuleb järeldada, kui A. S. Tõrvala teade õige, et kv. Nr. 416 järele võeti Tõrvala raha Kr. 220 vastu, selle konts täideti teise maksja väikse fiktiiv summaga, s. o. valla kassasse sattus 220—3=217 krooni vähem kui sisse võeti.

Pt. 2.

Augusti kuu kassaraamatud on peetud ainult 10. kuupäevani, shr.-pearaamat aug. kuus täiesti pidamata. Juuli kuul vastu võetud kinnisvaramaksust 36 kr. riigi- ja maavalitsuse osa ärasaatmise üle puuduvad tõendavad dokumendid.

Pt. 3.

Selle protokollil pt. 1-es lit. d avalikuks tulnud nähtuse kindlaks tegemiseks volitab komisjon komisjoni esimeest Tõrvalas kviitungi Nr. 416 tutvunema ja sellest ära kirja komisjonile tooma, et küsimusele käiku anda.

Pt. 4.

Vallavalitsuste asutuste seisukorra ja varanduse valitsemise üle selgusele jõudmiseks volitab komisjon kohapealse revideerimise ettevõtma komisjoni liikmetel: N. Noor valla vaestemajas, K. Kalt Aluste algkoolis ja V. Vaher Nõmme algkoolis.

Pt. 5.

Lähem revisjoni komisjoni koosolek määratakse 6. sept. peale, milliseks ajaks pt. pt. 3 ja 4 nimetatud ülesanded täita tulevad ja millal leitud asjaolude kohta seisukoht võetakse.

(Allkirjad).

5. Üksikasjalisel ja asutuste revideerimisel leitud puuduste kohta seisukoha võtmine.

Protokoll Nr. 5.

(6. sept. protokollil pea sarnane eelmistele).

Pt. 1.

A. S. Tõrvala tööstuse maksu kõrvaldamise tõenduseks näitab revisjoni komisjoni esimees A. S. saadud kviit. Nr. 416 algupärandi, mis kannab vallavanema abi J. Susteri ja sekretäri abi N. Nakkuse allkirja, ette. Et raha kõrvaldamine dokumendi võltsimisega kindlaks tehtud, otsustab komisjon sellest, kui ka eelmise prot. pt. 1 lit. c paljastatud raha kõrvaldamisest järevalve asutusele teatada ja vallavalitsuselt nõuda vallavolikogu kokkukutsumist 7 päeva jooksul, päevakorda võttes komisjoni aruannet vallavalitsuse asjaajamise seisukorra kohta.

Pt. 2.

Aruannet vaestemaja seisukorra kohta komisj. liikmelt N. Noorelt ära kuulates ja arvesse võttes, et vaestemajas pliit lagunenud olla ja põletispuud vaestemaja juures täiesti puududa, juhib komisjon vallaval. tähelepanu seisukorra peale, nõudes, et puudused kiires korras kõrvaldataks.

Pt. 3.

Aluste algkooli revideerimisel on selgunud, nagu K. Kalti aruanne näitab, et kooli remondi tegemisest ülejäänud põranda laudad, $3\frac{1}{2}$ l. $8" \times 1\frac{1}{2}"$, seisavad arvestamata kooli õues, samuti ka 9 ahjupotti, kuna kooli inventaaris ülevalseisev kooli veetoober leidis laudas koolijuhataja lehma jooginõuna. Ära kuulates aruannet, leiab komisjon ettetoodud nähtused valla varanduste valitsemise alal lubamatud olema ja loodab, et vallaval. need kiiresti kõrvaldab.

Pt. 4.

Nõmme kooli asjaajamise järele vaatamisel on komisjoni sekretäri seletuse järele selgunud, et käesoleval aastal koolile muretsetud vallasvara, mis valla eelarveliste kulude raamatus ja vararaamatus märgitud, kooli vararaamatusse sissekandmata on ja selleks koolijuhataja vallavalitsuselt seni tõend. dokumente saanudki ei ole, samuti puuduvad kooli hoolekogu kassa-raamatus igasugused sissekanded 2. juunil s. a kooli heaks peetud pidu sissetulekute ja väljaminekute üle. Nähtust lubamatuks pidades nõuab komisjon vallavalitsuse kiiret korraldust avalikuks tehtud puuduste kõrvaldamiseks.

(Allkirjad.)

6. Aastaruande läbivaatamise protokoll.

Protokoll Nr. 2.

Võimula valla revisjoni komisjoni koosolek 5. mail 1929. a. vallamajas.

Koos olid: Komisjoni esimees J. Suurmann, kom. liige K. Kalt ja sekretär V. Vaher.

Pt. 1.

1928/9. a. läbikäikude tabelit, varanduslist seisu, eelarveliste tulude ja kulude araannet ja vallaomavalits. tegevuse ülevaadet, mis vallavalitsuse poolt komisjonile esitatud, läbivaadates ja neid aruandeid raamatutega võrreldes, leidis komisjon aruanded raamatutega kooskõlas ning õieti kokku seatud olevat ja, silmaspidades seda, et läinud aastal avalikuks tehtud puudused kõik kõrvaldatud ja valla kahjud asjaomaste ametnikkude poolt tasutud, otsustab vallavolikogule ette panna kinditada 1928/9. a. Võimula vallavalitsuse aruanne, mis näitab arvete läbikäiku Kr. 48.768.50, varanduslist seisu 1-ks aprill. 1929. a. Kr. 21.454.25, sellest võlgadeta varandust Kr. 19.322.—, eelarvelisi kulusid ja tulusid Kr. 9.468.35, selles eelarve ülejääki aruande aastal Kr. 62.05.

J. Suurmann. K. Kalt. V. Vaher.

E. Maaomaval. Liidu ja omavalitsuste tegevus.

E. Maaomaval. Liidu juhatuse koosolek 13. detsembril.

Päevakorras 17 küsimust. Nendest oleks nimetada:

Omaval. trahterimaksu tulude kindlustamise

seaduse eelnõu paranduseks astunud samud kiidetakse heaks.

Tulumaksu seaduse muutmise seaduse

eelnõu, mis omavalit. tulumaksu osa vähendab üldse 400.000 krooni võrra, peale selle veel maaomaval. osa linnade kasuks 5% võrra, leiti sellel kujul omavalitsustele vastuvõtmata olema ja otsustati omaval. osa protsentuaalset suurendamist nõutada sedavõrd (¹/₂ asemel ¹/₂), et omaval. tulumaksu osa senisest vähemaks ei jääks.

Sundusliku tuleõnnetuse vastu kinnitamise

seaduse eelnõu, mis Liidu nõukogu soovide kohaselt ümberredigeeritud, otsustati Rahaministeriumile esitada.

Omaval. avansside andmise juhtnõõride

muutmist otsustati selles mõttes paluda, et avansid antaks eelarve aasta lõpuni, 31. dets. asemel 31. märtsini, ja maksude täies suuruses.

Omaval. seisukorraga ja päevaküsimustega

tutvustamises otsustakse 14. dets. delegatsioon ühiselt Linnade Liiduga Riigivanema juurde saata. Delegatsiooni valitakse H. Lauri, R. Kuris, E. Rosenberg ja H. Avikson.

Maaval. esindajate nõupidamine teede asjus

kuutsutakse kokku 17. dets.

Maavalitsuste raamatupidajate koosolek

otsustakse niipea kokkukutsuda, kui vastavate küsimuste jaoks referendid leitud.

Perekonnaseisu kantselei märkide

väljaandmise asjus tehakse rida otsuseid, samuti ka

Omavalitsustegelase kalendri asjus.

Kongressil peetud referaatidest otsustakse osa eritrikis väljaanda.

„Maaomavalitsuse“ väljaandmist 1929 a.

otsustakse jätkata senises korras ja kujul.

Omavalitsuste liitude ühine delegatsioon Riigivanema ja Rahaministri jutul.

14. dets. võttis Riigivanem ühes Rahaministriga kaheksaliikmelise omaval. liitude delegatsiooni jutule. Delegatsioon andis ülevaate omavalitsuste rahalise seisukorra kohta, puudutades eestkätt päevakorral olevaid seaduse eelnõusid ja kavatsusi, näidates, et trahterimaksu kindlustamise seadus esitatud kujul tarvilist tagajärge ei anna, et trahterite liikidesse jagamine tänavu hiljaks on jäänud, et kinnisvaramaksu võtmine riigile linnades täiesti vastuvõtmatu on, et ka maal tuleks kinnisvara maks omaval. jätta, et tulumaksu muutmise seadus ei tohiks omavalit. tulu vähendada jne. Vabariigi Valitsus peaks omaval. rahalise seisukorra korraldamist tõsiselt võtma, mitte seda üksikute seadustega halvendama, nagu neid korraga mitu päevakorral on.

Vastates delegatsiooni sooviavaldustele tähendas Riigivanem A. Rei, et Vabariigi Valitsus tahab omavalitsustega käsikäes käia. Alkoholi müüjikorraldus tuleb täies ulatuses ümbertöötada. See on V. V. ühehääleline otsus. Praegune olukord on ebanormaalne, kus Aktsiisi Peaval. võistleb omavalitsustega. Meil unustakse, et omaval. on riigivõim. V. V. leidis, et alkoh. müük peab olema ühes käes, nimelt omavalitsuste käes. Alkoh. müügi raamseadus peab kaitsma riigi-fiskaal ja rahva huvisid. See tehtud otsus iseloomustab V. V. suhtumist omavalitsusse. Kinnisvaramaksude omaval. jätmise kohta V. V. seisukohta ei ole, isiklikult pooldab Riigivanem selle omaval. jätmist. Loodab, et V. V. ka siin omaval. sooviga arvestab. Tulumaksu asjus puudub samuti seisukoht, kuid omaval. väidetega tuleks tõsiselt arvestada. Üldse tuleks omaval. tulud ja kulud kindlaks teha ja siis omaval. maksude korraldamise kavade juurde asuda. Üldse suhtub V. V. omavalit. põhiseaduse seisukohalt. Praegusele V. V. jääb seadusandlikeks reformeerimise tööks lühikest valitsuse eluiga ette-

nähes, vähe aega, kuid pärandusena loodab V. V. vähemalt algatud eelnõusid järele jätta.

Rahaminister A. Oinas seletas, et ta on juba samme astunud omaval. majand. seisukorra kohta täie pildi saamiseks. Kuid ilma nende andmeteta võib juba ütelda, et omavalitsuste heaks ei ole seda ära tehtud, mis nad väärt on. Maavalitsused on, laenudega elades, väga raskes seisukorras. Üksikasjaliste ettepanekute kohta lubab teha, mis võimalik. Kui siiski linnades vast kinnisvara hindamine läbi viiakse, siis mitte riigi kinnisvara maksu määramise otstarbel, vaid muudeks vajadusteks ja ühtlaste hindamiste aluste saamiseks omaval. kinnisvara maksu võtmisel. Rahaministeerium tahab omaval. maksude korraldam. seaduse eelnõusi väljatöötada ja selle juures heameelega omavalitsuste liitude esitajatega nõupidada.

Maavalitsuste teedeosakondade juhatajate koosolek.

17. dets. pidasid teedeosakondade juhatajad E. Maaomav. Liidu kutsel Harju Maaval. saalis koosolekut. J. Mõttuse juhatusel terve päev kestnud nõupidamisel võeti ühine seisukoht Teedemin. poolt väljatöötatud maanteedesse puutuvate määruste eelnõude kohta ja lahendati muid teedesse puutuvaid küsimusi.

Koosolekust võtsid osa kõigi maaval. esitajad peale Saaremaa, kelle esitaja alles järgmisel päeval Tallinna jõudis, millal Teedeministeeriumis määruse eelnõud läbi vaatamisel olid maaval. esitajate juuresolekul.

Saaremaa maavolikogu koosolek 10. detsembril.

Päevakorras oli 35 punkti. Tähtsamaid otsuseid:

Maavalitsuste 1927/28 a. aruanne kinnitati bilanssiga Kr. 300520,82.

1928/29 a. maksumääradeks kinnitati eelmise aasta maksumäärad väikeste muudatustega. Hariduslikkude seltside poolt korraldatavad pidud jäid endiselt maksuvabaks.

Maakonna vapi tarvitamise määrus kinnitati ettepanud kujul. Maakonna vapiks jääb endiselt Maaomavalitsuste Liidu

poolt väljatöötatud tammepärjaga ümbritsetud vikinglaev.

Üldhariduslikud kursused keskkoolide õppekava ulatuses otsustati avada kohaliku ühiskümnaasiumi juures jaanuarikuus t. a.

Keskkoolide võrgu kindlaksmääramise

küsimuses muuseas otsustati nõuda 1930 aastal sulgemisele määratud Saaremaa ühiskümnaasiumi pedagoogilise haru allesjäämist.

Saare lastekodu kodukord, kokkuseatud Töö-hoolekandeministri vastava määruse alusel, võeti ette pandud kujul vastu.

Sundmäärusi võeti vastu:

- 1) Kaupluste lahtiolekuaja kohta maakonnas;
- 2) Tuleõnnetuste vastu võitlemiseks, Siseministeeriumi poolt väljatöötatud kujul;
- 3) Toiduainetega kauplemise kohta maakonnas;
- 4) Nakkushaiguste vastu võitlemiseks ja nende eest hoidmiseks;
- 5) Tee-, söögi- ja öömajade kohta maakonnas.

Teede klassifitseerimine.

Maavalitsuse poolt ette pandud I ja II klassi teede liigitus mõningate täienduste ja muudatustega otsustati Teedeministeeriumile kinnitamiseks esildada.

Loomaarstide tasu ja loomakliniku taksid

maavalitsuse poolt ette pandud kujul otsustati maksta panna 1. jaanuarist 1929 a., kuna loomavelskerite tasutaksid jätta endiseks.

Karja majapidamiskool otsustati avada 15. jaanuaril t. a., mis ajaks maavalitsus esildab volikogule kooli põhikirja. Õpetus koolis on tasuta. Korteri ja ülalpidamise eest tuleb igal õpilasel maksta 18 krooni kuus.

Uus arstiabi andmise kord Saaremaa avalikkude koolide õpetajaile ja nende perekondadele võeti vastu ja hakab maksma 1. jaanuarist 1929 a.

Vallasekretäride palgad.

Väljaspool päevakorda võeti arutamisele vallasekretäride ja nende abide palgaküsimus. Hääleenamusega otsustati maavolikogu poolt 26. märtsil s. a. vastuvõetud „Saaremaa vallasekretäride ja nende abide palgamäärad“ tühistada ja 1. aprillist 1929 a. jätta maavolikogudele vabadus vallasekretäride ja nende abide palkade määramisel.

Nõmküla vallasektetär valitud.

Teatavasti protesteeris Järva maavalitsus esimesed Nõmküla vallasekretäri valimised, kus vallasekretäriks valiti praegune Kolga vallasekretär hr. Vares. Selle protesti pärast kuulutati välja uued valimised, mis olid 8. skp.

Seekord valiti 15 kandidaadi hulgast Nõmküla vallasekretäriks Aleksander Tomberg, kes oli seni Koorküla vallasekretäriks Valgamaal.

Kuulutakse maksvusetakts:

Priidik Bocki hobusepass, väljaantud Sõmeru vallavalitsusest 15. detsembril 1921 a. Nr. 151 all.

Õnnetus käib inimesi mööda —

sellepärast hoidke, et tema Teid ootamata ei taba. — Seda teha võimaldab Telle

Eesti Omavalitsuste Kinnitus Aktsia Selts „OMA“,

kes teostab:

tulekinnitusi, elukinnitusi ja rahakinnitusi.

Seltsi põhi- ja tagavara kapitaalid üle 270.000 krooni.

Soodsad kinnitustingimised. — Kõik kasu rahvale tagasi.

Seltsi juhatus: TARTUS, Lihaturg 7.

Omavalitsused, võtke osa Seltsi tegevusest nii aktsiate omandamise, kui ka varanduste „Oma“ seltsis kinnitamisega.

Iga omavalitsustegelane, kes ajakõrgusel tahab seista, samuti iga omavalitsustegevusest ja seadusandlusest huvitatud kodanik loeb

Eesti Maaomavalitsuste Liidu häälekandjat

„MAAOMAVALITSUS“

Tellimine 1929. a. peale on avatud.

„Maaomavalitsus“ ilmub oma seitsmendal aastakäigul **1929. a. H. Aviksoni** toimetusel ja E. Maaomavalitsuste Liidu välajandel endiselt 20 korda aastas, 2 korda kuus, väljaarvatud 4 suve kuud, millal kord kuus ilmub.

„Maaomavalitsuse“ ülesanne on omavalitsuste huvide valvel seistes nende õiguste eest välja astuda, omavalitsuste tegevuse korraldamises kaasaadata, omavalitsustegelaste teadmisi laiendada, nende üksteisele lähenemist võimaldada ja neile tarvilikuks käsiraamatuks olla.

Selle ülesande täitmiseks toob omavalitsuste ajakiri „Maaomavalitsus“ oma üldosas artikleid omavalitsuste elusse puutuvate päeva küsimuste kohta, arvustab uute seaduste eelnõusi ja maksvaid seadusi, väljammnes tegeliku elu nõuetest, toob põhjalikke ülevaateid ja statistilisi andmeid omavalitsuste tegevusalade kohta ning avaldab juhatuskirje omavalitsustegevuse kohta, toob omavalitsuste päevauudiste osas eritähatsusega teateid seadusandluse ja omavalitsustesse puutuvate sündmuste üle, annab E. Maaomavalitsuste Liidu ja omavalitsuste tegevuse osas ruumi sõnumitele täh. asutuste tegevuse kohta, tutvustab välismaade omavalitsuste osas lugejaid välismaade omavalitsuste korraldusega ning tegevusega, märgib omavalitsustegelaste osas ära nende tähtpäevad, tuues nende elulugusi ja pilte, tutvustab riigikohtu seletuste osas riigikohtu otsustega, mis kuidagi omavalitsustesse puutuvad ja kirjanduse osas omavalitsustesse puutuva kirjandusega, kuna ta küsimuste ja vastuste osas lahendab lugejate poolt toimetusele saadetud õigusteadlisi ning omavalitsuste asjaajamisesse puutuvaid küsimusi.

„Maaomavalitsusele“ on kaastööd teinud ehk teha lubanud Riigikogu liikmed, ministrid, kõrgemad riigiametnikud ja hulk kohtu-, kooli- ja omavalitsustegelasi.

„Maaomavalitsuse“ tellimise hind 1929. aastal on: aastas 5 kr., pooles aastas 2 kr. 50 s., üksik number 25 senti.

„Maaomavalitsuse“ tellimisi võtavad vastu: Ajakirja „Maaomavalitsuse“ tallus Tallinnas, S. Roosikrantsi Nr. 12, kõik Vabariigi postkontorid, postiagentuudid, maaomavalitsused, vallasekretärid ja kõik ajalehtede tellimiste vastuvõtjad.

Eelmiste aastate aastakäigud on veel tervelt saada järgmiste hindadega; 1923. ja 1924. aastakäik kokku 3 kr. 50 senti, 1925., 1926., 1927. ja 1928. aastakäigud à 5 kr. Soovi korral täh. aastakäigud kõrgetult, kus juures köitmise raha aastakäigu pealt juurde tuleb koolikõide 60 senti, kalingorkõide 1 kr. 25 senti, nahkkõide 1 kr. 50 s.

Tellimise aadress Tallinn, S. Roosikrantsi Nr. 12. „Maaomavalitsus“.

„MAAOMAVALITSUSE“ toimetuse ja talluse